במילה (4) וצריכא דאי תנא לוה עליה מדלא

זבנה לא במלה אבל נפלה עליה מפולת

מדלא קא מפני לה אימא בטולי בטלה

צריכא ואי תנא נפלה עליה מפולת משום

דסבר הא מנחת כל אימת דבעינא לה

שקילנא לה אבל גנבוה לסטים מדלא קא

מהדר אבתרה בטולי בטלה צריכא ואי תנא

גנבוה לסטין משום דסבר אי עובד כוכבים

שקיל לה מפלח פלח לה אי ישראל שקלה

איידי דדמיה יקרין מזבין לה לעובד כוכבים ופלח לה אבל הניחוה הבעלים והלכו

למדינת הים מדלא שקלו בהדייהו במולי

במלוה צריכא אם עתידין לחזור כמלחמת

יהושע אינה במילה מידי מלחמת יהושע

מיהדר הדור ה"ק אם עתידין לחזור הרי הוא

כמלחמת יהושע ואין לה במילה ולמה לי

למיתלייה במלחמת יהושע מלתא אגב

אורחא קמ"ל כי הא יהאמר רב יהודה אמר

רב ישראל שזקף לבינה להשתחות לה ובא

עובד כוכבים והשתחוה לה אסרה מגלן

ראסרה א"ר אלעזר כתחילה של א"י דאמר

רחמנא יואשריהם תשרפון באש ימכדי

ירושה היא להם מאבותיהם ואין אדם אוסר

דבר שאינו שלו ואי משום הנך דמעיקרא

כוכבים של עובד כוכבים יש לה ביטול דהא ודאי עובד כוכבים שהניח

ג) [ב"ב קיט:], ד) סנהדרין

סג. ע"ש, ה) ולעיל מא.

מט:], ו) [ב"ב קעא: חולין סח:], ו) [לעיל מא: מט:],

מ) ומוספ' פ"ו ה"בו.

ט) [דברים יג], י) [בראשית יג], י (בראשית יג], יג

עין משפם נר מצוה

בור א (מיי׳ פ״ח מהל׳ לאוין מה טור ש"ע י"ד סי"

:מנו סער י טו קנה סעי י ט). מז ב מיי שם פ״ח הלכי יא טוש״ע שם סעיי י: מחגדה מיי׳ שם כלכה

רבינו חננאל אם עתידין לחזור הרי היא כמלחמת יהושע ואינה בטילה. למה לי למיתנא כמלחמת יהושע מילתא אגב אורחיה (נקט) המ"ל כדרר דאמר ישראל לה ובא עובד כוכבים והשתחוה לה אסרה. מנא לן כבתחילה של ארץ ישראל דאמר רחמנא ואשריהם תשרפון באש. מכדי ארץ ישראל ירושה היא להן מאבותיהן. ואין , , . אדה אוסר דרר שאיוו . שהיו להן קודם שיתן . אותה להם הקב״ה ירושה אלא מאי טעמא נאסרו כולהי טעוותיהו. מדפלחי דניחא להו בעבודת כוכבים. וכל עבודת דישראל קא עבדי. ולפיכך ינהו רחמנא. הכא ישראל שזקף לבינה נמי ישראל שזקף לבינה גלי דעתיה דניחא ליה בעבודת כוכבים. ועובד שליחותיה דישראל קא ערד. ודחיוו ודלמא רעגל עבו. ווווינן ווילמא בעגל בלחוד ניחא להו לישראל במידי אחרינא לא ניחא להו. לא ס״ד דכתיב אלה אלהיך ישראל. מלמד שאיוו לאלוהות הרבה. אי הכי כל עבודת כוכבים דבהדי עגל ליתסרו שאר עבודת כוכבים לא שאו עבורו כוב ב מאן ליתסרו. ופרקינן מאן מוכח כלומר מי מודיע איזהו מוקדם. ואיזהו מאחרי כן: ירושלמי השתחויה אינה מותרת אלא על אבני בית המקדש רבי יונה רבע רבע כי אורחיה א״ר יוחנן לר׳ חייא בר אבא בבלאי ל) ג׳ מילין סלקין מז גביכוז מפשיטותא שביעאה והדין מקצתא ואתיא כי הא דאמר אלא לתענית צבור בלבד ורלרד על הצד. וכל מי הקב״ה קום לך. אל יפול. שהניחוה עוכדיה כשעת . שהניחוה ובטלוה בשעת מלחמה אסורה בית נמרוד עובדיה בשעת שלום ימותר. ואע"ג דכתיב ויפץ דמיא הנחתם. . כיון דאי הוו בעו למהדר בטולי בטלוה: **מתני'** בימוסאות של עובדי

לחזור ולא בטלה יכולה להתבטל ע"י עובד כוכבים אחר ומה שפירש רש"י נמי בסמוך הרי היא כמלחמת יהושע שדימו העובדי כוכבים לחזור לא פירש כן אלא ליישב הלשון של הרי היא כמלחמת יהושע כי אותה (ה) אינו תלוי שדימו לחזור במה שלא נתבטלה לעולם אלא מפני שעבדום לדעת ישראל כדמסיק אלא בכך דומה כלומר דעתם לחזור כמו שהיו האמוריים דעתם לחזור ולהכי פריך למה לי למתלא במלחמת יהושע כיון שטעם מלחמת יהושע אינו תלוי בדעתם לחזור אלא משום שעבדום לדעת ישראל ומסיק כדרב יהודה ואהא ודאי קאי עולמית כדפרישית לעיל: דאר תנא לוה הוה אמינא מדלא זבנה לא במלה. משמע דאתיא כר׳ דאי לרבנן אפי׳ זבנה לא בטלה ועוד מדתלי טעמא בעתידין לחזור דאי לרבנן אפי׳ אינן עתידין לחזור לא עדיף ממכרה ומכאן יש להוכיח דהא דאמר לעיל משכנה דביטל לר׳ היינו (ו) כיון שנשתקעה דאי לא נשתקעה מודה ר׳ דלא בטיל כיוו דדעתו לחזור: ובא עובד בוכבים והשתחוה. פי׳ לאותה לבינה עלמה שזקף הישראל אבל בא העובד כוכבים ווקף אחרת והשתחוה לה אינה נאסרת דדלמא לא ניחא ליה לישראל והכומרים שעבדום לא עשאום עבודת שאין המלכים חוששין (י) בהם גם הם מבטלים אותם:

טבודה כוכביה אט"ה שדטהו היה

בביטולא בעלמא סגי להו אלא מדפלחו ישראל לעגל גלו אדעתייהו דניחא להו אלא באותה שוקף ודלא כפי' רבינו שמואל: והולכים דרך אחרת. בעבודת כוכבים וכי אתו עובדי כוכבים שליחותא דידהו עבדי ה"ג ישראל כוכבים אלא לצורך המלכים וכשרואין שוקף לבינה גליא דעתיה דניחא ליה בעבודת כוכבים וכי אתא עובד כוכבים ופלח לה שליחותא דידיה קעביד ודלמא בעגל הוא דניחא להו במידי אחרינא לא אמר קרא באלה אלהיך ישראל ימלמד שאיוו לאלוהות הרבה אימא כל דבהדי עגל ניתסרו מכאן ואילך נישתרי מאן מוכח: **כותני'** יעבודת כוכבים שהניחוה עובדיה בשעת שלום מותרת בשעת מלחמה אסורה בימוסיאות של מלכים הרי אלו מותרות מפני שמעמידין אותה בשעה שהמלכים עוברים: גמ' אמר רבי ירמיה בר אבא אמר רב בית נמרוד הרי היא כעבודת כוכבים שהניחוה עובדיה בשעת שלום ומותר אע"ג דכי בדרינהו רחמנא כשעת מלחמה דמי אי 🕫 בעיא למיהדר הדור מדלא הדור במולי במלה: בימוסיאות של מלכים הרי אלו מותרות: וכי מפני שמעמידין אותה בשעה שהמלכים עוברין מותרין אמר רבה בר בר חנה אמר רבי יוחגן ה"ק מפני שמעמידין אותן בשעה שהמלכים עוברין ומלכים מניחין דרך זו והולכין בדרך אחרת כי אתא עולא יתיב אבימסא פגימא א"ל רב יהודה לעולא והא רב ושמואל דאמרי תרוייהו בימום שנפגם אסור ואפי' למ"ר יאין עובדים לשברים ה"מ עבודת כוכבים דזילא ביה מלתא למפלח לשברים אבל האי לא איכפת ליה א"ל יימאן יהיב לן מעפרא דרב ושמואל ומלאינן עיינין הא רבי יוחנן ור"ל דאמרי תרוייהו בימום שנפגם מותר ואפי' למ"ד "עובדין לשברים ה"מ עבודת כוכבים דכיון דפלחה זילא ביה מילת' לבטולה אבל הני שקלי להאי ומייתו בימום אחרינא תניא כוותיה דר' יוחנן ור"ל ®בימום שנפגם מותר ימזבח שנפגם אסור עד שינתץ רובו ה"ד בימום ה"ד

מזבח א"ר יעקב בר אידי אמר ר' יוחנן הבימום אבן אחת מזבח אבנים הרבה אמר

אם עתידין לחזור כמלחמת יהושע אינה במלה עולמית. הא 🥒 למלחמת יהושע. לקמיה פריך הא לא הדור אמוריים שילאו להלחם 🚯 לפיל מו. בי ופי פוסי דנקט עולמית משום מסקנא דאגב אורחיה קמ"ל כדרב עם יהושע: ה"ק אם עמידין לחוור הרי היא. אסורה כאותה יהודה משום דהויא עבודת כוכבים של ישראל כדמסיק דאלו עבודת עבודת כוכבים של אמוריים שיאאו למלחמה ודימו לחזור לפיכך נאסרו עבודת כוכבים שלהם בהנאה דכתיבי לא ידבק בידך מאומה

תורה אור השלם 1. וְנָתַּצְתֵּם אֵת מָזָבָּחֹתָם ושברתם את מצבתם ואשריהם תשרפון באש וְאָפֵּין יֶהָם יִנְּיִּםְ הְּנְגַּדְּעוּן וְאָבַּרְתָּם אֶת שְׁמְם מִן וְאָבַּרְתָּם אֶת שְׁמְם מִן הַמַּקוֹם הַהוֹא: 2. ויקח מידם ויצר אֹתוֹ

ַרָּיְעֲשֵׂהוּ עֵגֶּל וַיּאַמְרוּ אֵלֶּה יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר אלהיף הֶעֶלוּף מֵאֶרֶץ מִצְרְיִם: שמות לב ד

הנהות הב"ח

(א) גמ' אינה בטילה עולמית ולריכח. נ״ב כך (ב) שם אי בער למיהדר: (ג) רש"י ד"ה להשתחות לה וכו' ובא עובד כוכבים והשתחוה לה אסרה אע"פ: (ד) ד"ה מכדי וכו' וקיימה לן לעיל עובד כוכבים. נ"ב דף מג ע"ה: (ה) תום' ד"ה אם וכו' כמלחמת יהושע כי אותה שלא נתבטלה לעולם שדימו לחזור אלא מפני שטבדום כל"ל: (ו) ד"ה דאי וכו' היינו כגון שנשתקעה: (1) ד"ה שנשמק והולכים וכו להם: מוששיו

עכדי.

מוסף רש"י

ישראל שזקף לבינה. לבינה בידי חדם נעשית ונחסרת לדברי הכל, והך זקיפה דנקט משום גלוי דעתה הוה, דחי לה זקפתו ישראל לשם עבודת כוכבים לא מיתסרא, דכיוו דשל שראל הוא אינה בהשתחוואתו של עובד כוכבים שהרי אינה שלו לאלוהות הרבה. לאלוהות אחרים וי עליהס (סנהדרין סג.). בימוסיאות. בנין שאינו לאורך עבודת כוכבים וקורין לו אלט״ר, ומאי בימוס בימה של אבן אחת ומקריב זכחים, דהוי תשמיש דתשמיש (לעיל

מו החרם שהרי לא ביטלום מדעתם ביליחתם: למה ליה למיחלינהו במלחמת אם עתידין לחזור כמלחמת יהושע אינה

יהושע. ליתני אינה בטילה: מלתא אגב אורחיה קמ"ל. לפי דרכו שהיה לריך ללמדינו שלא בטל נתן סימן לדבריו ללמדנו מתוך הסימן מילתא אחריתי לסיוע לרב יהודה דאמר ישראל שוקף לבינה כו׳ דילפינן איסור דעבודת כוכבים מאותן שבימי יהושע לכל דבריה: להשתחוות לה. ולא השתחוה לה ובא (ג) העובד כוכבים והשתחוה לה אסורה אע"פ שאינה שלו: ומנלן דחסרה. אע"פ שאינה שלו: א"ר אלעור וכו'. אלמא ממלחמת יהושע יליף: ואשריהם תשרפון. אלמא אילנות נמי אסירי ומכדי הארץ וכל המחובר לה ירושה לישראל היא מאבותיהם שהרי לאברהם נאמר כי לך אתננה" וגוים שבאו אחרי כן לא יכלו לאסרן בהשתחואה: ואי. משום אשירות דמעיקרא היו קודם שניתנו לאברהם ולא ידעינן הי נינהו: מכדי עבודת כוכבים של עובד כוכבים בביטול סגי לה. וקיימא לן (ד) (לקמן דף סד) עובד כוכבים מבטל עבודת כוכבים על כרחו ליכפינהו לעובדי כוכבים וליבטלינהו: שליחותייהו הלכך הויא עבודת כוכבים של ישראל ואינה בטילה עולמית: במידי אחרינא לה. ניחה להו ולה הסרי השירות דהא לאו שליחותייהו הוה: כל דבהדי עגל. אותן אשירות שהיו באותו הזמן יאסרו דשליחותייהו הוה אבל הנעבדות מכאן ואילך שחזרו בתשובה לאו שליחותייהו הוה: מאז מוכח. מי יודע איזו היתה באותה שעה ואיזהו נעבדה אחרי כן: בותבר' שהניחו עובדיה. דחין דעתם לחזור: נשעת שלום מותרת. הואיל וילאו לדעת ולא נטלוה עמהם ביטלוה: בימוסיאות של מלכים. אבני גזית המתוקנין בדרך מהלך המלך וכשהמלך עובר מושיבין שם עבודת כוכבים והוא משתחוה לה: מפני שמעמידין חותה. כלומר מפני שלריך להעמידה בשעה שהמלכים עוברים שאינן מוכנות למושב עבודת כוכבים כל שעה אלא לאותה שעה. ולקמן פריך ומשום הכי מותרין בתמיה: גבו' בים נמרוד. מגדל שבנו דור הפלגה לעבודת כוכבים ונמרוד היה מלך עליהם: דכי בדרינהו רחמנא. שנאמרט ויפן ה' אותם: ומהלכין בדרך החרם. ואין חוששין להן הלכך לאו משמשי עבודת כוכבים חשיבי: לא איכפת ליה. לעובד כוכבים אי נשבר דאכתי חזי למושב עבודת כוכבים: שקלי החי. בימוס מאחר שנפגם ושדו ליה לבראי ומייתי אחרינא: מובח. שמקריבין

עליו זבח לעבודת כוכבים: היכי דמי בימום וכו'. מנא ידוע לן הי הוה בימוס למושב והי הוה מזבח שמקריבין עליו דנפרוש מיניה: בינוטאות שא פובו. בינוטאות מפני שמעמידין אותן בשעה שהמלכים עוברין, ואוקימנה ופעמים שמניחין המלכים אותו הדרך והולכין בדרך אחר. פי׳ בנימוטאות הללו כגון כן שמעמידין עליו עבודת כוכבים. והוא מפורש כל במה לזה י) במוס. והוא אבן אחת והיא המצבה. ר׳ יוחנן וריש לקיש דאמרי תרוייהו בימוס שנפגם מותר. ואפילו למאן דאמר עובדין לשברין הני מילי בעבודת כוכבים דכיון דפלחה